

t. j. slovenská bola. Len tak sa národ tento všade svedčno vysloviť, len takýmto spôsobom o všetkom poučený, skutočne vzdelaný a uštatlivený byť môže. Toto sú tie najvrúcenejšie žiadosti slovenského národa. Dolupodpísanie obce a jejich zástupníci majú tú pevnú dôveru, že čo im dlhší čas a zlomyslní dopustiť nechceli, to slovenskému národu pri znovuzrození mocnárstva, ktorô do kvetistieho veku Vašej Jasnosti padá, dožičenô a danô bude.

Vašej Jasnosti

najvernejší poddaní:

15

Pamätný spis slovenskej deputácie, predostretý Františkovi Jozefovi I. v Olomouci 19. marca 1849.

Nemecký originál uverejnil D. Rapant, c. d. III, str. 3.

V pamätnom spise, oplývajúcom v úvodných odstavcoch prehnanou úctivosťou oproti cisárovi, žiada sa uznanie Slovákov za národ, jeho rovnoprávnosť s ostatnými národmi Rakúska, udelenie takých ustanovizní, ktoré by ho pevne spojili s rakúskymi krajinami (krajinový snem a vlastná správa), odstránenie maďarčiny z úradov a zriadenie najvyššieho krajinového úradu podriadeného ústrednej vláde, uskutočnenie konštitučného a národného Slovenska. V slovenskej deputácii, ktorá odovzdala v Olomouci prosbopis, boli: A. Kardoš, S. Chalupka, D. Ličard, M. M. Hodža, E. Štúr, J. M. Hurban, J. Bórik, M. Rázus, Jur. Holček, A. Radlinský, K. Kuzmány a I. Kozáček.

Vaše Veličenstvo!

V najväčšej úcte podpísaní súc opatrení takými osvedčeniami vďačnosti a prosbami, zčiasťky od obyvateľov celých stolíc, zčiasťky od jednotlivých kr. slobodných miest, zčiasťky od mnohých vidieckych obcí, napokon i od nesčíselných osôb každého stavu a rozličného vyznania viery, že smú sa odvážiť zložiť Vášmu Veličenstvu ako nášmu cisárovi a kráľovi v mene celého národa slovenského sľub vernosti. Tento cit vernosti a oddanosti k dedičnému cisárskemu domu oživuje v našej vlasti každého, kto sa cíti Slovákom. Najukrutnejšie prenasledovanie a najklamlivejšie figliarstvo nemohlo podvrátiť vernosť nášho národa. Ochotne chopil sa náš národ príležitosti, aby bojoval za posvätný trón Vášho Veličenstva, za najvyššiu panovnícku rodinu, za svojho cisára, za celistvosť mocnárstva i za svoje sväté právo, i spojil sa preto v početných zástupoch s udatnými vojakmi Vášho Veličenstva, aby bojoval proti zradným Maďarom. Dobrovoľne a s radosťou stoja tieto oddiely pod zástavami Vášho Veličenstva, túžobne očakávajú úplné víťazstvo a zniženie zlomyselníkov. Úctivo blížime sa k stupňom trónu Vášho Veličenstva, aby sme vzdali najúprimnejšiu a najvrúcenejšiu vďaku za konštitučné práva, nám prisľúbené, ako aj za vyslobodenie z násilnickeho panstva Maďarov.

Vaše Veličenstvo! Ústavná sloboda na základe rovného práva všetkých národností, aby sa tak sjednotenými silami hájila celistvosť ríše proti náporom zvonka i zvnútra — to je nový výtvar budúcej veľkosti a moci najvyššieho trónu a šťastlivého pospolného

nažívania rakúskych národov. Tento výtvar uskutočnil sa v kvitnúcom veku Vášho Veličenstva a preto oduševňuje naše srdcia nádejou v krásnu budúcnosť.

Naplnení najvrúcejšou túžbou, aby sme videli Rakúsku ríšu zjednotenú a mocnú, a oduševnení nádejou, že po tak dlhých a ťažkých utrpeniach dosiahneme svojho práva svätého v tomto čase, rozhodnej pre znovuzrodenie rakúskeho mocnárstva, prosíme v najhlbšej úcte podpísaní pre národ slovenský a to:

1. Aby slovenský národ, blízko 3 milióny silný, bol uznaný ako národ v určitých zemských hraniciach. Tým žiadame iba tú zem, čo od pradávneho času obývame, kde naša vlastná reč je domovom a v obyčajnom živote sa výhradne užíva, ktorá bola voľakedy kolískou nášho dejinného vystúpenia a ktorá od nepamätných čias, hoci bola s inými zemiami v politický celok spojená, jednako nikdy neprestala sa nazývať slovenskou zemou, Slovenskom.

2. Aby teda nášmu národu bola udelená rovnoprávnosť so všetkými inými národmi rakúskeho mocnárstva a aby bol zaistený pred návratom nadvlády národa maďarského.

3. Aby nášmu národu podľa § 71 konštitúcie zo dňa 4. marca t. r. milostive udelené boli také ustanovizne, ktoré by Slovensko nielen bezprostredne a pevne spojili s ostatnými zemiami rakúskeho mocnárstva, ale i vyhovelí jeho národným zvláštnostiam; teda každoročné snemy krajinské a vlastnú správu.

4. Aby teda, ako to vyžaduje nevyhnutná potreba, hneď odstránili maďarčinu, žiaľ, opäť uvedenú do úradov, zo správy slovenských stolíc a obcí a na jej miesto zaviedli reč slovenskú. Práve tak treba ihneď odstrániť všetkých oných úradníkov, ktorí sa ešte nedávno zachovali ako zjavní nepriatelia Vášho Veličenstva a verného slovenského národa, ale sa bez zreteľa na to opäť vlúdili do stoličnej správy.

5. Aby bol zriadený najvyšší krajinský úrad, ktorý by uviedol do života a ustálil, súc podriadený ústrednej vláde vo Viedni, konštitučné a národné usporiadanie Slovenska.

Len tak môže vysoké cisárské slovo o rovnom práve všetkých národností stať sa u nás pravdou, len tak môže národ náš byť zbavený nadvlády svojich odvečných utláčateľov, Maďarov, a maďarskému odbojníctvu postavená neprekonateľná hrádza.

V Olomouci dňa 19. marca 1849.

16

Návrhy Jána Kollára podané viedenskej vláde o potrebe nevyhnutných opatrení na upokojenie pomerov na Slovensku a na zabezpečenie národného života Slovákov.

Odtlačame v slovenskom preklade z nemeckého druhopisu, ktorý uverejnil D. Rapant, c. d. III-3, str. 186–189.

Po odovzdaní prosbopisu slovenského národa v Olomouci 19. marca 1849 predostrel aj Ján Kollár svoj osobitný elaborát na riešenie postavenia slovenského národa v rakúskej monarchii, a to už so zreteľom na ustanovenia tzv. marcovej ústavy, ktoré poskytovali akési nádeje na uskutočnenie rovnoprávnostného postavenia Slovákov v Uhorsku. Kollár vo svojich návrhoch žiadal viedenskú vládu, aby vyslala na Slovensko osobitného kráľovského komisára, vydala pa-